

KAS LEMIA MŪSŲ TURTEJIMO PROCESUS

Rimvydas Jasinavičius
MRU profesorius, Dr.,
Lietuvos Pramonininkų konfederacijos
Garbės prezidentas,

Ar esate apmąstę:

1. Kokios priežastys ir veiksniai lemia vienu individualų gyvenimo sėkmę, o kitų – nesėkmes?
2. Kokie dėsniai sąlygoja bet kokio gyvojo organizmo išgyvenimą ir gyvenimo gerovę?
3. Kas nulėmė, kad žmonija tik per pastaruosius dešimt tūkstančių metų ženkliai pagerino savo gyvenimo trukmę ir kokybę?
4. Kodėl ir šiuolaikinius žmones persekioja katastrofinės nesėkmės?

Bendrieji gyvosios gamtos DĖSNIAI

Pagrindinė gyvenimo sąlyga

- **Gyvybė** – tai specifinė judėjimo forma, kurios palaikymui būtina pakankama ir jai tinkama energija.
- Tad, bet kokio gyvo padaro išgyvenimui. jam būtina turėti **reikiamos energijos šaltinius ir galėti jais** naudotis.
- Visos gyvybės formos tuos **šaltinius** priverstos **susirasti** ir pasitelkti iš aplinkos bei juos savaip perdirbti, kad išgautų jiems būtiną energiją.
- Paprasčiau tariant, išgyvenimui būtina turėti pakankamai **maisto** ir **palankių sąlygų** jo vartojimui.

Žmonijos išgyvenimo šaltiniai

- Kadangi gyvūnų išgyvenimas vyksta tik gyvuose padaruose jau esančios energijos dėka, tai jie tampa **potencialiu maistu** kitiems gyvūnams.
- Dėl šios priežasties ilgos evoliucijos dėka susiformavo gana ilga maitinimosi pakopų seka, kurios aukščiausioje vietoje įsitaisiusi žmonija.
- Ji išgyvena, maitindamasi gamtos ir joje išgyvenančių gyvųjų padarų sukauptais energijos ištekliais.
- Žmonėms **irgi maitinasi** įvairiausi parazitai (vabzdžiai, kirmėlės, grybai, bakterijos ir **virusai**)

Išgyvenimo sėkmė

- Kiekvieno gyvūno išgyvenimo sėkmę nulemia šie veiksniai:
  1. **Vidinės energijos atsargos** išgyvenimui esamuoju laikotarpiu;
  2. **Jų aplinkoje** esančios maisto atsargos bei jų šaltiniai;
  3. Aplinkoje pasireiškiančių **veiksnių įtaka, ribojanti** priėjimą prie tų maisto šaltinių;
  4. **Gebėjimai bei priemonės** toms atsargoms bei šaltiniams pasitelkti, apsaugant bei įveikiant išorės pavojus;
  5. **Gebėjimai bei priemonės** susirasti ar susikurti **gausesnius maisto šaltinius** ir apginti juos nuo plėšrūnų.

Gyvybės atsinaujinimo ciklai

- Gyvasis organizmas turi **ribotą gyvenimo trukmę**, kurią lemia jo sudėtinių dalių nusidėvėjimas bei pavojingų išorės veiksnių poveikiai.
- Jiems pasipriešinti gamta naudoja gyvybės atsinaujinimo būdus, pasireiškiančius įvairiomis **pasidauginimo formomis**, kurių metu genais perduodama gyvybės organizmų susiformavimo strateginiai algoritmai.
- Deja, **genų informacijos nepakanka**, kad ją turintis organizmas galėtų apsiginti nuo staigių ir nuolat besikeičiančių (taktinių) išorės pavojų.

Tipinis žmogaus gyvenimo ciklas

1. Žmogus gimsta dėka jam tėvų suteiktos genų kombinacijos bei motinos iščiose sudarytomis palankiomis maitinimo bei apsaugos nuo išorės poveikių sąlygomis.
2. Pasaulį jis išvysta **nepakankamai subrendęs**, t.y. - **neturėdamas jėgų bei gebėjimų** savarankiškai apsirūpinti reikiama jam ištekliais ir sąlygomis, būtinomis apsiginti nuo nepalankių išorės poveikių.
3. Jo branda vyksta per tris charakteringus laikotarpius: kūdikystę, vaikystę ir paauglystę.

Brandos uždaviniai ir rezultatai

- Asmenims būtina pasiekti **dviejų brandos rūšių kompetencijas**.
- **Fizinės brandos** metu suformuojamos fizinės bei biologinės galios suformuoti genus ir gebėti juos perduoti palikuoniams.
- **Protinė branda** pasireiškia gebėjimu savarankiškai pasirūpinti savojo pragyvenimo šaltiniais bei jais aprūpinti ir savo palikuonių brandos periodus.

Brendimo rūšių skirtumai

- Fizinė bei protinė branda vyksta lygiagrečiai, tačiau dažnai – **skirtingais tempais**.
- Tai nulemia biologinių ir lavinimosi procesų skirtumai, sąlygojami skirtingų gautų **biologinių algoritmų** (per genus) ir **gyvenimo veiklos algoritmų**, kopijuojant iš aplinkoje veikiančių asmenų veiksmus ir pritaikant juos savajame gyvenime.
- Todėl žmogiškuosius genus gavęs asmuo išauga visada panašus į žmogų, o jo elgesys gali labai skirtis nuo **homo sapiens**.

**Kaip branda įtakoja
asmens gyvenimo gerovę?**

Žmogaus branda ir jo gerovė

- **Gyvenimo gerovę** lemia asmens poreikių aprūpinimo lygis.
- Tokiam aprūpinimui reikalingi **pakankami ir laisvai** prieinami išteklių bei jų **šaltiniai**.
- Gerovė užtikrinama, kai tokie išteklių yra **pilnoje asmens dispozicijoje** ir jis savo nuožiūra juos **teisingai valdo**.
- Tai liudija apie tokio asmens pilnutinį **žmogiškos brandos** lygį.

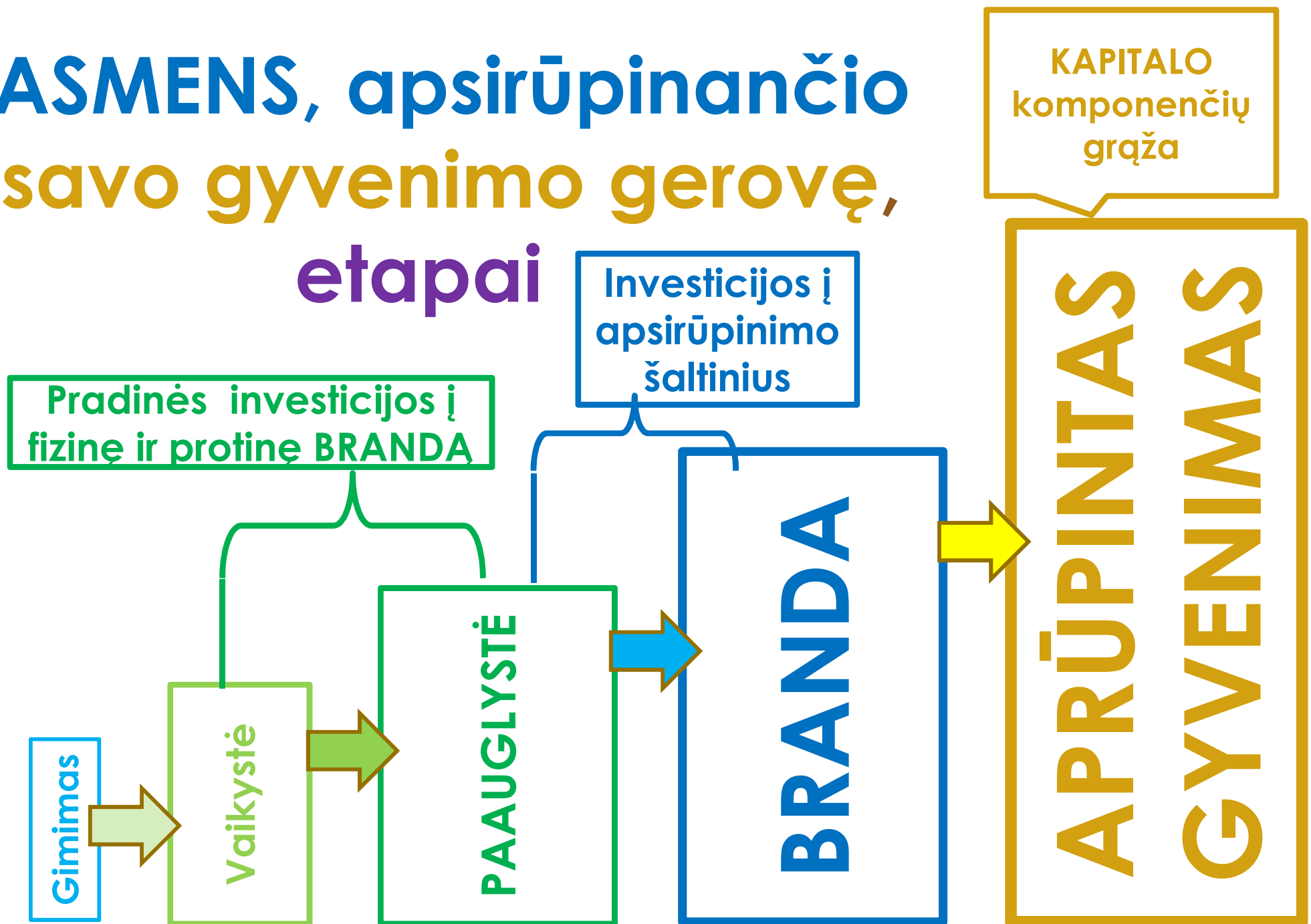
Vidiniai ir išoriniai gerovės veiksniai

- Gyvenimo gerovės aprūpinimo šaltiniai yra skirtingi ir priklauso nuo įvairių **vidinių** ir **išorinių** veiksnių.
- **Vidinius veiksnius** sudaro asmens gebėjimai susirasti ir susikurti tinkamus gyvenimui reikalingus išteklius bei jų šaltinius.
- **Išoriniai veiksniai** nulemia asmens gyvenimo aplinkos sąlygas ir jo motyvus išsiugdyti įgūdžius, padedančius įveikti kylančias problemas.

Išorinių veiksnių lemtinga įtaka

- Kadangi **asmens gebėjimai** savarankiškam išgyvenimui jo gimimo metu **nėra susiformavę**, jie privalo būti suformuoti pradinuose jo gyvenimo etapuose, kurių metu jis privalo tinkamai fiziškai, emociškai, doroviškai bei protišcai **subręsti**.
- Tokios brandos pamatus kiekvienam asmeniui suteikia jo pradinio gyvenimo artimoji aplinka – **šeima**, kildinanti pagrindinius išorinius veiksnius.
- Deja, šeima jais negali asmeniui suteikti to, ko pati neturi.

ASMENS, apsirūpinančio savo gyvenimo gerovei, etapai

	GYVENIMO ETAPAI	ETAPO TRUKMĖ	SIEKTINI REZULTATAI
1	Kūdikystė	0 – 3 m.	Žmogiškojo elgesio (charakterio) pagrindai
2	Vaikystė	3 – 12 m.	Fizinės sveikatos ir Akademino išsilavinimo pagrindai
3	Paauglystė	12 – 18 m.	Fizinių jėgų suformavimas ir profesinio bei finansinio išsilavinimo pagrindų sudarymas
4	Profesinė branda	18 – 24 m.	Sveikatos palaikymas bei darbinės veiklos patyrimo įgijimas
5	Žmogiškojo kapitalo gražos formavimas	24 – 30 m.	Sveikatos palaikymas bei darbo finansinių rezultatų gausinimas
6	Investavimo į šeimą pradžia	30 – 36 m.	Sveikatos palaikymas bei šeimos visuminio Kapitalo formavimo pradžia
7	Finansinio kapitalo įdarbinimas	36 – 48 m.	Sveikatos palaikymas bei šeimos aprūpinimo iš finansinio kapitalo šaltinių suformavimas
8	Visuminio kapitalo gražos naudojimas	48 – 60 m.	Sveikatos palaikymas bei šeimos išlaikymas iš visuminio kapitalo gražos
9	Tenkinimasis finansinio kapitalo graža	60 – 72 m.	Sveikatos palaikymas bei mažėjančios šeimos aprūpinimas iš finansinio kapitalo gražos
10	Mėgavimasis sukurto visuminio kapitalo rezultatais	72 – 84+ m.	Sveikatos palaikymas bei sutuoktinių šeimos orus gyvenimas iš turimo visuminio kapitalo gražos

Asmens gerovės apsirūpinimo galimybės ir veiksniai

- Suprantama, kad fiziškai ir protiškai **nesubrendę asmenys** savarankiškai apsirūpinti savo poreikių **neįstengia**.
- Jų išgyvenimą nulemia jų aplinkos teikiama **parama** (socialinis kapitalas ir solidarumas).
- Tokia **parama** pasireiškia dviem skirtingais aspektais: **investicijomis** ir **išmalda**.
- **Šių investicijų** paskirtis – sudaryti galimybes asmenims subręsti ir/ar pasitobulinti tiek, kad jie patys galėtų sugeneruoti investicinę grąžą.
- **Išmalda** duodama asmenims be vilties sulaukti iš jų investicinės grąžos.

Paramai būtinos sąlygos

- Suprantama, kad paramą galima suteikti tik iš **turimų išteklių**, esančių **atsargose** ir pasipildančių iš turimų **jų šaltinių**.
- Labai svarbu suvokti, kad tik tokios atsargos ir jų šaltiniai nulemia žmonių **tikrojo turto vertę** bei galimybes ją dalintis su kitais.
- Tad **savo gerovę** aprūpina ir realiai **paramą kitiems suteikia** tik faktiškai pakankamai **turtingi asmenys**.

**Kodēl, daugelio įsitikinimu,
Turtingieji nėra priskiriami
„geriečiams“?**

Turtas aprūpina gerovę

- **Tikrasis turtas** - žmonijos gerovės aprūpinimo šaltinis.
- Jis sukuriamas žmonių veiklos dėka gaunamų **produktyvaus turtejimo procesų rezultatais**.
- Ypatingai svarbu suvokti, kad turto, užtikrinančio gyvenimo gerovę, galimybes nulemia ne tik jo **dydis**, bet ir jo **suformavimo greitis**.

Tikrojo TURTO matavimai

- **Tikrojo TURTO** esantis dydis matuojamas **atsargų verte**, kuri reikiamu metu gali būti paversta ar iškeista į gyvenimui būtinus išteklius.
- **Vartojimui** būtini ištekliai turi savo **sudėtį** ir atitinkamą jų **kainą**.
- Ta jų sudėtis turi dvi dalis:
  1. **Išgyvenimo** reikmėms;
  2. **Gyvenimo pagerinimo** reikmėms.
- Todėl analizuojant savo asmeninių **finansų biudžetą** būtina nustatyti tuos du dydžius.
- Suvartoti ištekliai turimo **TURTO** apimtis neišvengiamai sumažina, todėl ženkliai jo likutinė dalis privalo būti naudojama sunaudoto **TURTO** atstatymui bei pagausinimui.

Turimo ir naudojamą TURTO pasekmės

- **Turimą TURTA** (**TT**) ir jo dalis, skirtas įvairiam naudojimui žymėsime simboliais:
- pajamas (**P**),
- išlaidas (**Š**),
- išlaidas būtinoms reikmėms (**Šb**),
- išlaidas gyvenimo pagerinimui (**Šg**),
- pajamų likutį atsargoms (**ΔA**),
- Kapitalo prieaugį (**ΔK**),
- turto prieaugį (**ΔTT**),
- investicinę grąžą (**I%**).

Finansinių veiksmų formulės ir jų pasekmės

1. $TT = P + A$

2. $P - \check{S} = -A$ (skolos) **BANKROTAS**

3. $P - \check{S} = 0$ **SKURDAS**

4. $P - \check{S} = \Delta A - \check{S}g = 0$ **VARGAS**

5. $P - \check{S} = \Delta A = \Delta K - \check{S}g$ **TURTĖJIMO
prielaida**

6. $\check{S} = \check{S}b + \check{S}g$

7. $\Delta K \times I\% = \Delta TT$ **TURTĖJIMO
procesas**

Vertingiausi finansiniai veiksmai

8. $P - \dot{S}b = PS$ Pinigų srauto dalis

9. PS/t Pinigų srautas

10. $\Delta TT/t$ Turtėjimo greitis

Praktinė užduotis 1

1. Įvardinkite savo **Tikrojo TURTO** šaltinius.
2. Apibrėžkite savo šeimos visų mėnesinių išlaidų **Š** dydį ir paskaičiuokite, **kokią dalį** mėnesio pajamų jis sudaro.
3. Apibrėžkite savo šeimos mėnesinių išlaidų būtinoms reikmėms **Šb** dydį ir paskaičiuokite, **kokią dalį** mėnesio pajamų jis sudaro.
4. Apibrėžkite ir įvardinkite, **kokia dalis** Jūsų mėnesinių pajamų formuoja Jūsų **Pinigų srautą**.
5. Apibrėžkite ir įvardinkite, **kokią dalį** mėnesinių pajamų sudaro jūsų šeimos finansinio kapitalo prieaugis **ΔK**.

Pertrauka
45 min

Kokios klaidos trukdo
mūsų turtėjimo procesui?

Gerovės lygio priežastys ir pasekmės

- Turimos gyvenimo gerovės lygį yra nulėmę mūsų **praeityje atlikti veiksmai**.
- Tos **gerovės trūkumus** sukėlė iki šiol **neatlikti būtinieji veiksmai**.
- Tik žinant, **KĄ KEISTI** reikia ir **Į KĄ PAKEISTI** būtina bei **TUOS POKYČIUS** įgyvendinus, galimą užtikrinti gyvenimo gerovės tobulėjimą.
- **TURTĖJIMO GREITIS** – lemiamas gerovės tobulėjimo veiksnys.

Turtėjimo procesas

- **Turtėjimo procesas** – tai veiksmų seka, kurių dėka nuolat didėja turimo **Tikrojo TURTO dydis** - TT .
- Bet kokia **klaida**, kuri pasireiškia toje sekoje, **mažina** potencialiai įmanomą **tikrojo TURTO** prieaugį ΔTT ir pačio **TURTEJIMO GREITĮ** - $\Delta TT / t$.
- Tokių klaidų būvimas ir **nuolatinis jų kartojimas** – nedovanotinas savęs ir savo artimųjų **apiplėšimas**.

Tokių klaidų rūšys

- Visas daromas klaidas galima suskirstyti į atskiras kategorijas, kurias nulemia specifinės priežastys ir iš jų kylantys veiksniai:
  1. **Netinkama paradigma**, pasireiškianti netinkamomis vertybėmis ir klaidingais įsitikinimais;
  2. **Netinkamai** pasirinktas **gyvenimo kelias** ir **vaidmuo**, atliekant kelionę jame.
  3. **Nepakankami gebėjimai**, kurių reiktų savo gerovės užtikrinimui.
  4. **Menkas finansinis išprusimas**.
  5. Reikiamų ir būtinų **pokyčių vengimas**.

Kad nekartotume klaidų...

- Kiekvienos tų kategorijų nulemtas klaidas galima įveikti tinkamu ir **nuolatiniu tobulėjimu**,
  1. kuris **praplėstų paradigma**,
  2. **pakoreguotų** gyvenimo **maršrutą** bei atliekamą **vaidmenį** jame,
  3. įgyjant **papildomus gebėjimus**, spartinančius savo gerovės tobulėjimą,
  4. ženkliai pagerinus **finansinį intelektą**
  5. bei **atlikus** būtinų ir **efektyvių pokyčių seką**.

Veiksniai, įtakojoantys finansinius rezultatus

1. Finansinių veiksmų **rezultatų skaičių žinojimas**;
2. **Finansinio plano turėjimas** ir nuolatinė jo analizė;
3. **Finansinio biudžeto sudarymas** ir jo vykdymo kokybė;
4. **Finansinių pasyvų dalis** bendrojo turto apimtyje;
5. **Finansinio kapitalo dalis Tikrojo Turto** apimtyje;
6. **Tikrojo turto greitis** ir jo kitimo tendencijos.

Praktinė užduotis 2

- Įsivertinkime savo finansinius veiksnius 10 balų sistema:
  1. Atliekamų veiksmų **finansinių rezultatų** konkrečių **skaičių žinojimas** (___ b);
  2. Savo **finansinės veiklos plano** ir jo vykdymo kokybė (___ b);
  3. Savo gyvenimo veiklos **finansinio biudžeto** sudarymo ir jo vykdymo kokybė (___ b);
  4. Turimų **Finansinių pasyvų** dalis bendrojo turto apimtyje (> 90% - **0 b**; <10% - **10 b**) (___ b);
  5. Turimo **Finansinio kapitalo** dalis **Tikrojo Turto** apimtyje (> 90% - **10 b**; <10% - **0 b**) (___ b);
  6. Pasiektas savasis **Tikrojo turtėjimo greitis** ir jo kitimo tendencijos (už kiekvieną **tikrojo TURTO prieaugio** procentą per pusmetį suteikiamas **1 b**, už jo **augimą geometrine progresija papildomai suteikiama 2 balus.**) (___ b).

Finansinės veikos kokybės įsivertinimas

- Paskaičiavę tų 6 balų geometrinį vidurkį (iš visų jų sandaugos ištraukus 6 laipsnio šaknį), gausime savo **finansinių veiksmų kokybės vidutinį balą**.

Kaip padidinti savo šeimos

Turtėjimo greitį?

Greičio veiksniai

- Kiekvieno proceso greitis yra matuojamas tuo procesu pasiektų tikslo vienetų skaičiaus santykiu su to proceso trukme.
- **Apribojimų teorijos** kūrėjas E. Goldratas bet kokios veiklos rezultatų generavimo greitį vadina **PRALAIDUMU** (*The Throughput*).
- Verslo tikslo vienetai – **pinigai**.
- Jų generavimo greičio spartinimui produktyvius veiksnius naudoti rekomenduoja jo sukurtos ir praktikoje ištobulintos **metodikos**.

Tiksliniai greitinimo algoritmai

- Tos metodikos pateikiamos efektyvių algoritmų komplektu, kurie naudotini visais produktyvios gyvenimo veiklos atvejais:
  1. **Mąstant**, siekiant surasti tinkamą sprendimą konkrečių problemų sprendimui.
  2. **Pasirenkant** produktyvios veiklos procesus;
  3. **Surandant esmines kliūtis**, ribojančias veiklos PRALAUDUMĄ.
  4. **Igyvendinant** rezultatyvius veikos **pokyčius**.

Produktyvus verslas – turtejimo lyderis

- Deja, dar nedaugeliui yra žinoma, kad žmonijos turtejimo tempus lemia produktyvus verslas.
- Toks verslas naudoja efektyviausias veiklos metodikas, užtikrinančias maksimalius turtejimo greičius ir garantuojančias ilgalaikį konkurencinį pranašumą.
- Verslo lyderiai veikia „greitkeliuose“.
- Geriausias būdas - kopijuoti jų veiksmus.

Atvirai ir nuoširdžiai pasakykite:

1. **Ar domina Jūsų Turtėjimo greičio** skatinimo algoritmai?
  2. **Ar ketinate** sužinoti **savo veiklos pelningumą ribojančius veiksnius?**
  3. **Ar esate pasiryžę** esminiams, bet rezultatyviems **pokyčiams**, panaikinantiems tuos apribojimus ?
- Pasiūlykite šių metų **TURTĖJIMO AKADEMIJOS klubo** veiklos programos papildymus.

Kaip bet kokį kelią įveikia, judantys juo,
į kalnus pakyla kopiantys į juos,
taip gyvenimo gerovę užsitikrina aktyviai
bei rezultatyviai dalyvaujantys savo
turtėjimo procesuose.

Būkime tokiais, bendradarbiaudami

**TURTEJIMO
AKADEMIJA®**